

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

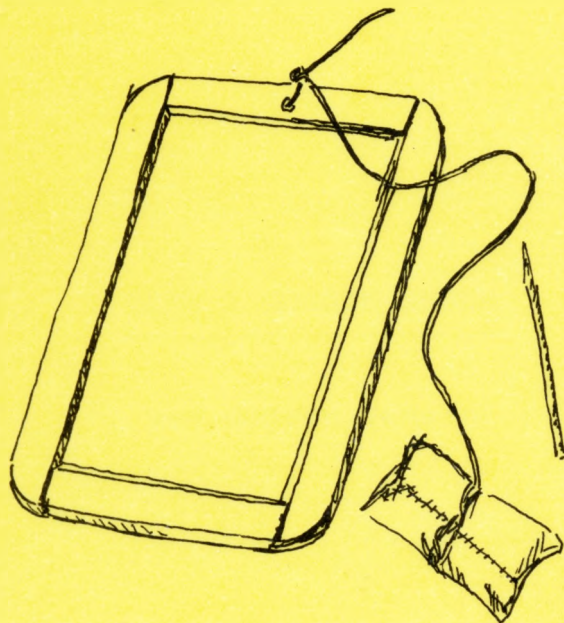
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

GREVE LOKALHISTORISKE FORENING

BIDRAG TIL
GREVE KOMMUNES HISTORIE

HEFTE NR. 20

Elev i Mosede skole

Hæfte nr. 20 i serien

"Bidrag til Greve kommunes historie"

ELEV I MOSEDE SKOLE

ved Gudrun Jensen,

udgivet af

GREVE LOKALHISTORISKE FORENING

februar 1982

Serien "Bidrag til Greve kommunes historie" omfatter nu følgende hæfter:

1. GREVE SOGN - ÅR 1836
2. GREVE SOGN - FOLKETÆLLINGEN 1801
3. KILDEBRØNDE - SOGN - ÅR 1836
4. OEDERS EFTERRETNINGER 1771
5. 7 SOLDATERBREVE FRA 1864
6. TUNE SOGN - ÅR 1836
7. KARLSLUNDE SOGN - ÅR 1836
8. SAMTALE MED MAREN PETERSEN
9. FORSAMLINGSHUSET "GODTHÅB"s START I 1898
10. BYBRANDEN I KILDEBRØNDE
11. TIGGERLIV I GAMLE DAGE
12. VILHELM PEDERSEN
13. "STRANDGREVEN"
14. SØNDERHOLM BOPLADS
15. "KALDET FØLGER ENKEN"
16. GREVE HOSPITAL 1737-52
17. "DA GREVE-KILDEBRØNDE BLEV STORKOMMUNE
18. KARLSLUNDE LANDSBY
19. ET LIVSTESTAMENTE
20. ELEV I MOSEDE SKOLE

Alle hæfterne kan købes.

Forord.

En TV-udsendelse er om ikke baggrunden, så årsagen til, at dette hæfte er blevet til. I den såkaldte "Kanal 22"-serie var der et indslag, hvor man i TV-studiet havde samlet eleverne fra en tidligere skoleklasse i Mosede skole. De fortalte om deres skolegang for omkring et halvt århundrede siden i Mosede.

Udsendelsen blev bl.a. set af Gudrun Jensen, en af Greve lokalhistoriske forenings medlemmer, der også er tidligere elev i Mosede skole. Hun fandt, at man gennem udsendelsen fik et lidt forkert - negativt - indtryk af hendes skole og havde lagt mærke til udtalelser om, at man ikke lærte noget, og at læreren gjorde forskel på eleverne.

Og dette gav så anledning til, at Gudrun Jensen satte sig hen og skrev om skolen og læreren, Arved Larsen, som hun opfattede skole og lærer i perioden 1918-25, da hun var elev i skolen.

Gudrun Jensens beretning, der indgår i Greve lokalhistoriske arkivs samlinger, er suppleret med nogle oplysninger indhentet ved samtale med hende, hvorefter det hele er redigeret bl.a. med opdeling i afsnit, som det endelige resultat her i hæftet.

Ole Eriksen har fulgt Gudrun Jensens beretning op i en efterskrift med bl.a. oplysninger om Gudrun Jensen, stammende fra hende selv.

o.e.

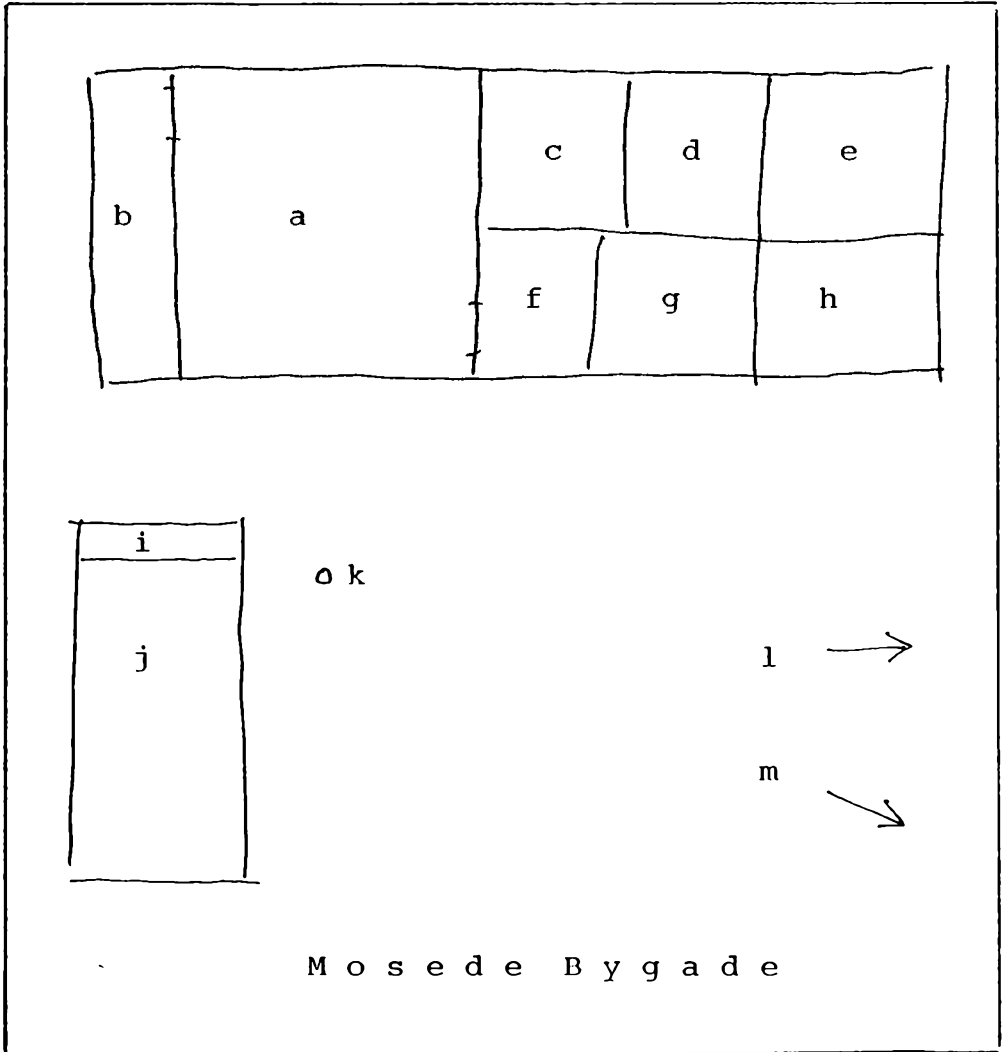
Mosedede skole

Jeg har længe tænkt på at fortælle noget om min skolegang, ja, om Mosede skole, Arved Larsens skole.

Mosedede skoles forhistorie kan man jo læse om i Greve-bogen; men jeg vil alligevel fortælle om min tilknytning dertil. Min far har nemlig også gået der i årene 1885 til 1892 - deraf de første 3 år hos Arved Larsens far. Han sagde altid, at han var omvendt andre, for han gik hos lærerinden de sidste 2 år. Men om min skoletid fra 1918 til 1925 vil jeg nu fortælle.

Jeg tror nok, Mosede skole var lidt for sig selv. Der var kun 2 klasser: Den store klasse og den lille. Ja, og jo kun den ene lærer, "Skollæren" sagde vi jo. Nogle gik 3 år i den lille klasse og 4 år i den store - andre omvendt, ligesom hvor "dygtige" vi var.

Mosedede landsby var delt mellem Greve-Kildebrønne og Karlslunde-Karlstrup kommune; men alle i Mosede by gik i Mosede skole. Nedad mod Karlslunde strand var Agergården og Klintegården det yderste i distriktet, og mod nord gik det omkring til, hvor Greve rådhus nu ligger.

Mosede skole.

Skitse efter udkast af Gudrun Jensen.

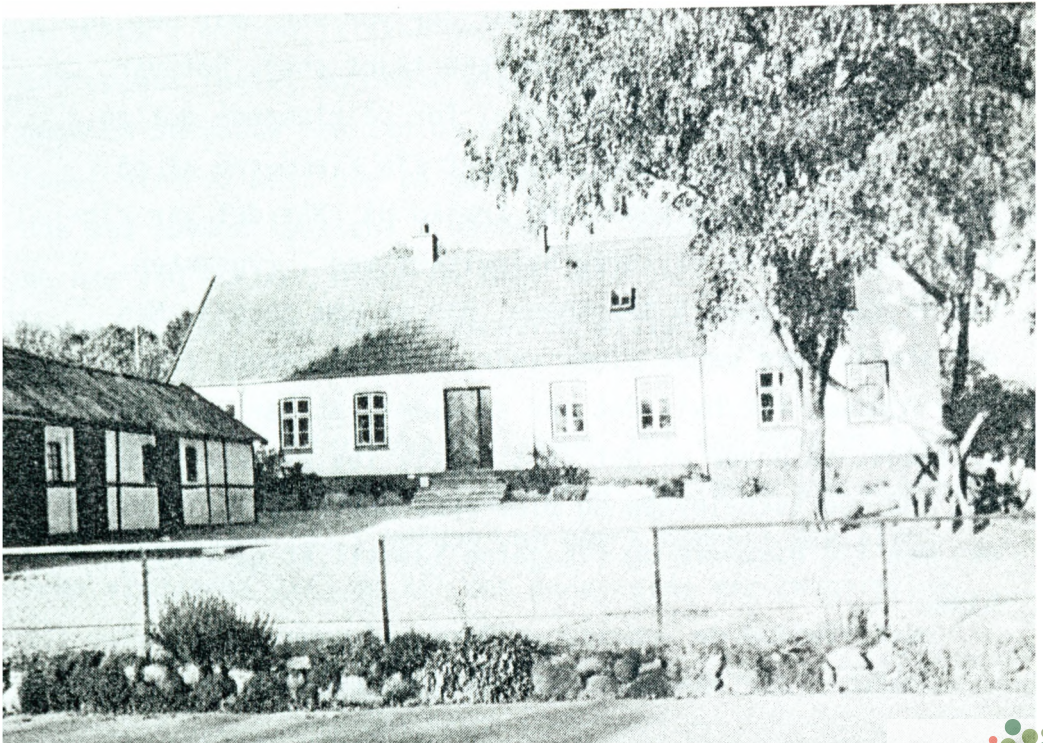
a: skolestuen. b: skolegangen. c: køkken.
d: kontor. e: dagligstue. f: gang. g: spisestue.
h: soveværelse. i: WC'er. j: stald.
k: pumpe. l: lærerens have. m: mødding.

Mosede skole.

Billedet af Mosede skole er taget fra Mosede Bygade. I bygningen til venstre var nærmest skolebygningen WC'er og i øvrigt stald, hvor lærer Arved Larsen havde sine køer opstaldet om vinteren i stedet for på hans landbrug "Holmeager". I frikvartererne muede læreren ud under køerne.

Foran skolen ligger skolepladsen, hvor eleverne tilbragte deres frikvarterer.

Fotoet er udlånt af Greve lokalhistoriske arkiv.

Skolevejen.

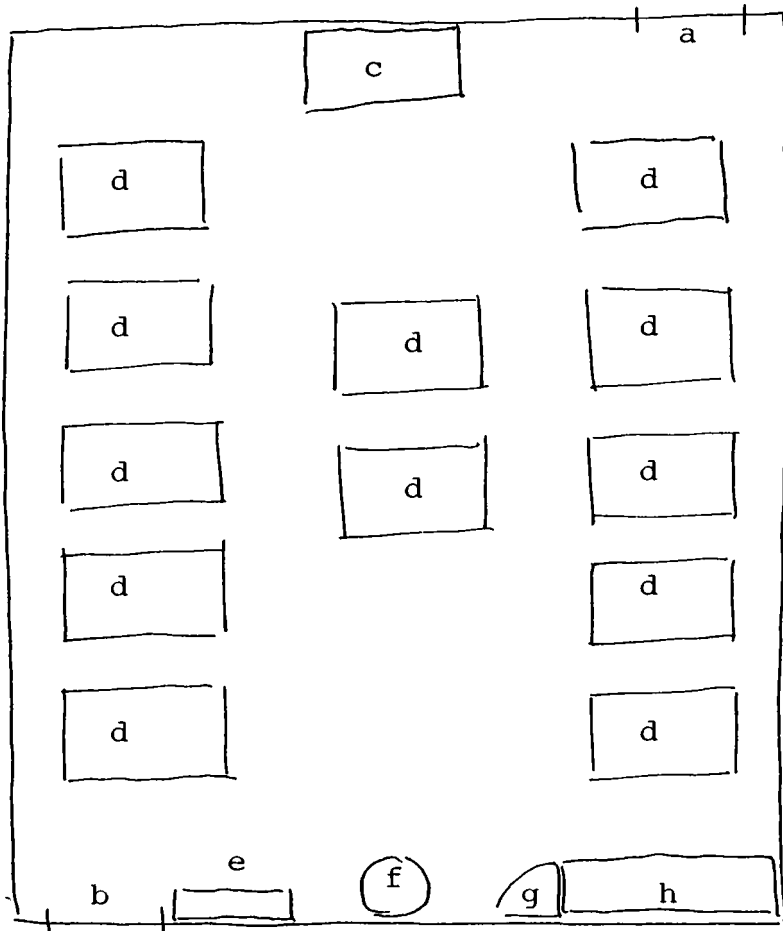
Jeg havde jo et stykke vej til skole, da jeg boede omtrent lige, hvor Nældebjergvej munder ud i Holmeagervej, ja, Holmeagervej går tværs over min fars mark og lige vest om skolelærerens ejendom - deraf navnet Holmeagervej, og det var jo et meget øde sted dengang. Men der var da dem, der boede ved Greve Strand, der havde længere til skolen. Til stranden var der ikke langt; men om vinteren var det ikke let at komme, og vores vej var jo privat, og den gik over til Grevevejen, det er stien, der går ud ved Hedelyskolen; men til Mosede var der kun en ganske smal sti, hvor græsset om sommeren sommetider hang ind over, så vi blev meget våde om benene af duggen om morgenen, og om vinteren, når der var sne, var det jo heller ikke rart (der blev jo ikke fejtet sne). Det var næsten værst, når det var tøsne, for så klampede det jo, og det var svært at finde noget at slå klamperne af på, for vi havde aldrig andet end træsko på. Når det var rigtigt slemt, havde vi tørre halmvisker med i rygsækken, som vi kunne lægge i træskoene, når vi kom derned. Men det skulle være meget slemt vejr, hvis vi derude fra blev hjemme, for hvis det var så slemt, at der ikke var så mange, så havde vi det rart og fik lov at tage vores tøj ind ved kakkellovnen og blev ikke hørt i alle lektionerne, men fik historie og fik gerne lov til at gå tidligt hjem.

Skolestuen.

Jeg husker tydeligt min skole, hvordan der så ud. Det var en stor firkantet skolestue med en stor kakkelovn, hvor der blev fyret med tørv; men jeg synes altid, der var dejligt varmt. Det var læreren, der fyrede i kakkelovnen.

Der stod 5 tomandsborde langs hver side og 2 tilsvarende borde i midten. I skab med bøger og et stort skab med udstoppede fugle, og nogle sten var der også. Der var også en servante med fad og kande til at hente vand i. Fadet stod nu mest ude på gangen, og vi hentede vandet ude ved pumpen (posten) i gården. Vi vaskede tit hænderne ude ved posten, eller de blev ikke vasket. Når vi havde håndgerning, skulle hænderne altid vaskes, før vi gik igang.

Skolegangen var en ganske smal gang. Det var bare en træbygning, der var bygget til gavlen af skolen i den ende, hvor skolestuen lå. I gangen var der 2 bænke i den side, hvor vinduerne var, og til den anden side var knagerækken til vores tøj. Under knagerækken var der et dobbelt træskorum til hvert bord. Der skulle træskoene stå - fuld-

Klasseværelset.

Skitse af klasseværelset i Mosede skole efter udkast af Gudrun Jensen.

a: dør til skolegangen. b: dør til lærerens bolig. c: kateder. d: pulte til 2 børn hver. e: skab med bøger. f: kakkelovn. g: servante med vandfad og kande. h: skab med bøger, udstoppede fugle og "nogle sten".

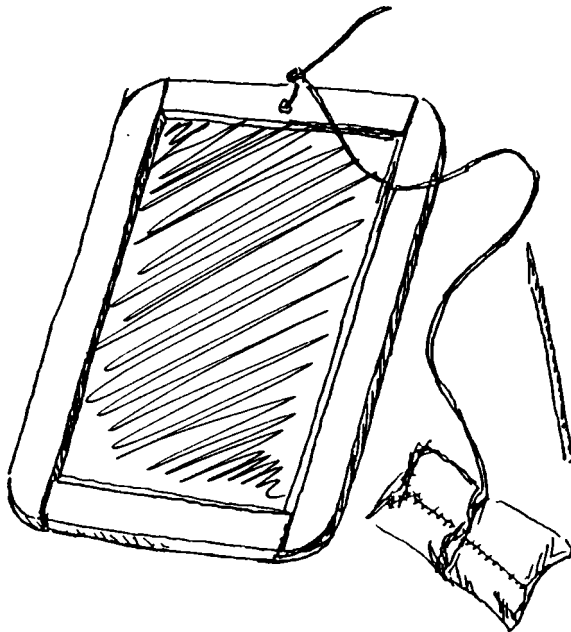
stændigt lige, og tøjet skulle hænge ordentligt.
Tænk - det så skolelæreren efter hver dag.

Skoledagen.

Vi gik jo i skole fra 8-2, og om sommeren - fra maj til november - gik store klasse to dage, tirsdag og fredag, og den lille klasse fire dage. Og så om vinteren var det omvendt.

Vores skoledag begyndte gerne med leg, for vi var der jo gerne før tiden. Så blev vi "kaldt ind" på vores pladser, og vi rejste os op, når skolelæreren kom ind. Så blev der sunget en salme og bedt Fadervor, som det vel blev i alle andre skoler dengang. Mon ikke det havde været godt for al den stress, der er blandt børn, hvis det stadig var blevet holdt i hævd? Og så var der fuldstændigt roligt - det var jo uhørt andet.

Når vi havde sunget, blev der set efter, om vi havde fået spidset griflerne hjemmefra, for det var en stor ting, da vi skrev så meget på tavle. Og det var noget af en kunst at spidse dem så fine som nåle. Og det skulle de være, det blev kontrolleret hver morgen. Så blev der også set efter, om træskoene stod fuldstændigt lige, for vi havde jo allesammen træsko på og kludesko i rygsækken. Ordensduksen, der efter sidste skoledag havde samlet vore tavler sammen, skulle, inden vi begyndte at hente tavler-

86 82

Tavlen.

Tegningen herover viser forgængererne for vore dages regne- og stilebøger: Tavlen, som hver skoleelev havde en af. Den viste er fra Greve lokalhistoriske arkivs samlinger. Den har på begge sider en skriveflade på 17 x 26 cm. Ved siden af tavlen ses skriveredskabet: Griflen. Den skulle være omhyggelig spidset for at give et godt skriveresultat.

Når tavlen var skrevet fuld, slettede man det skrevne med en våd klud: Tavlekludden, og for at få en pæn, tør og ren tavle, gned man tavlen omhyggeligt med en lille stoffpude, kaldet "kapteinen". Hver elev havde en sådan stoffpude bundet til tavlen. Oprindelsen til benævnelsen "kapteinen" kendes ikke.

ne på servanten, hvor de havde deres plads, dele dem ud. Det var sommetider svært, hvis alle båndene med "kaptajnerne", som var bundet til tavlerne, var filtret sammen. Ordensduksen skulle også skylle og vride vore tavleklude op i vaskefadet og hænge dem ved vore pladser.

I TV-udsendelsen om en skoleklasse fra Mosede skole blev det sagt, at de havde tavlerne med hjem; men det havde vi ikke hos Arved Larsen - kun når de skulle vaskes, havde vi dem med hjem, for rammen skulle være helt hvidskuret. Det var nærmest til eksamen, at de skulle være så fine. Vi skrev nemlig eksamensopgaverne på tavlen - diktat eller genfortælling på den ene side og regning på den anden side. Vi brugte tavlerne til alt skriftligt, jeg tror aldrig, jeg har regnet i et hæfte. Det var kun lige til sidst, vi fik hæfter til at skrive med pen og blæk i, og det var endda kun en enkelt gang til genfortælling eller stile.

Vi begyndte gerne skoledagen med at skrive diktat - i den store klasse i hvert fald. Jeg synes, vi skrev meget diktat, men vi regnede da også meget, og vi blev altid hørt i alle vore lektier - ene eller samlet, det var lidt forskelligt. Det morsomste var, synes jeg, når vi blev hørt i tabellen, for da skulle vi stå op, og så var det om at få svaret først. Den, der gjorde det, fik lov at sætte sig ned, og det var ikke morsomt at stå ene tilbage, så vi fik altså lært vores tabel, både den lille og den store, og det hjalp jo meget til, at vi kunne hovedregning. Geo-

grafi kunne jeg også godt lide, og der nåede vi jo også verden rundt. Danmarkshistorien, bibelshistorien, katekismussen og sproglæren (dansk) fik vi også terpet godt. Derimod havde vi en verdenshistorie, som vi ikke fik gennemgået så meget. Og vi fik da også læst historie af skolelæreren.

Ja, vi havde da også gymnastik. Sommetider havde drengene gymnastik, mens vi piger var i syskole. Men vi havde det da også sammen. Om sommeren var det ude på skolepladsen, hvor vi havde alle gymnastikredskaberne, som ellers stod inde i lærerens vognport. Og om vinteren var det inde i skolestuen. Der blev bordene sat sammen oven på hinanden, men der var ikke meget plads. Det var noget med arme bøj og stræk. Det skulle være noget med slag og fart på, og når vi stod og var bange for at slå fingrene sammen, sagde skolelæreren altid: "Skidt med en finger, der er fingre nok i København." Jeg ved ikke, hvad udtrykket kommer af.

Når vi piger havde håndgerning, "Syskole" sagde vi, var det fru Larsen, vi havde til lærerinde. Vi lærte at sy og brodere fint linned (chemise og skovbukser) og strikke lange strømper af fint garn. Det var frygtelig dræbende at nå at få dem lange nok.

Når vi efter skoledagen skulle hjem, måtte vi stille op i række og gå forbi katederet og tage skolelæreren i hånden og bukke eller neje. Hvis det ikke blev gjort rigtigt, måtte vi gå til side og gøre det om, når de andre var gået. Jeg tror, at det blev brugt i andre skoler også, men det

var ikke alle steder, for jeg ved da, at der var steder, hvor børnene faldt over hinanden ud af døren. Det skete jo ikke, når vi gik een efter een.

I dag lærer børnene vel overhovedet ikke at hilse ordentligt eller sige tak for noget. Mon ikke det er skyld i, at de mister respekten for medmenneskene? Det er lige som om, at børn i dag kun lærer at kræve deres ret.

Frikvarter og leg i skolen.

Vi havde frikvarter 2 gange på en skoledag - det lille og det store. Jeg mener, at det var bedre end i dag, hvor børnene bliver revet ud af arbejdet hver time.

I frikvarteret, hvor vi spiste, sad vi ude i gangen og spiste vores mad, og vi opholdt os der hele frikvarteret, hvis det ikke var vejr til at være på skolepladsen, men det synes jeg nu også, det var altid. Jeg har tit tænkt på, at der må have været koldt i den gang om vinteren; men jeg kan da aldrig huske, at vi frøs. Jeg synes, at vi legede altid, for vi kunne jo hurtigt få spist vores madpakke (der for det meste var pakket i avispapir) og komme ud om vinteren, når der var sne, for så var der sneboldekamp. Det kunne læreren godt stå og se på og opæge os til rigtigt at gå på.

Om foråret spillede vi kugler. Vi lavede et hul i gruset på skolepladsen, og så skulle vi efter tur - bag fra en

streg, vi tegnede i gruset - kaste hver en kugle hen mod hullet, hvor det gjaldt om at komme nærmest. Den, der var nærmest, måtte så med pegefingern "hæppe" så mange kugler i hul som muligt. Man fik de kugler, man "hæppede" i hul, og derefter var det den, der var næstnærmest og så videre. Man "hæppede" ved med en bøjet pegefinger at skubbe til en kugle, så den trillede hen mod hullet.

Vi spillede også "solbolt" eller "solpint". Jeg ved ikke, om nogen kender det i dag. Hertil brugte vi en stor kæp - knap en meter lang - og en lille pind på ca 25 cm's længde. Desuden skulle der bruges 2 sten. Vi delte os i to hold, ved at 2 vælgere skiftedes til at vælge, hvem de ville have til deres hold. Det ene hold skulle være "ude i marken", mens det andet hold var "inde". Legen eller spillet var delt op i tre afdelinger, som kaldtes "hæp", "slå" og "nipse". Ved "hæp" lagde en af "indeholdet" den lille pind hen over de to sten, hvorefter den lille pind blev slynget ud "i marken" så langt væk som muligt med kæppen; hvis ene ende blev holdt neden under pinden. Hvis en fra "udeholdet" greb den lille pind, skiftede "ude- og indeholdet" plads. Ellers skulle en fra "udeholdet" kaste den lille pind fra det sted, hvor den landede, imod den store kæp, som blev lagt tværs hen over de to sten. Det gjaldt om at slå kæppen ned fra stenene. I næsten afdeling "slå", holdt man den lille pind i den ene hånd foran sig, og idet man slap

den, slog man med kæppen, som man holdt i den anden hånd. Det gjaldt også her om at få pinden så langt ud som muligt. Fra stedet, hvor pinden landede, skulle een fra "udeholdet" kaste den mod stenene. Landede den mindre end een alen fra stenene, byttede holdene plads, ellers opmålte man afstanden fra stenene til stedet, hvor pinden landede. Også her skiftede holdene, hvis "udeholdet" greb pinden. Ved den sidste afdeling - "nipse" - holdt man både kæppen og pinden i samme hånd, hvorefter man slap den lille pind, og inden den nåede jorden, skulle den med kæppen slås "ud i marken". Her skiftede man også, hvis pinden blev grebet, eller målte man afstanden fra stenene til stedet, hvor pinden landede.

De opmålte afstande kaldtes "alen" og blev efterhånden talt sammen, så det gjaldt for holdene at få flest "alen".

Af andre lege, vi legede, var "stå på midten" og "kædemor". I "stå på midten" startede vi med een, der skulle stå på midten mellem 2 naturlige afgrænsninger på skolepladsen. De andre skulle så forsøge at løbe tværs over til den modsatte afgrænsning uden at blive fanget af den, der stod på midten. Blev man fanget, skulle man blive ude på midten og hjælpe med at fange de andre, således at der efterhånden blev flere og flere ude på midten.

"Kædemor" var noget nær det samme. Her begyndte man med, at to skulle holde hinanden i hånden og løbe efter de andre. De, der blev fanget, skulle holde en af de oprindelige 2 i hånden, og således blev der efterhånden en

større og større kæde, som skulle fange de øvrige på skolepladsen.

Skovtur, fastelavn og jul m.v.

Der var jo også alt det, vi havde uden for skolen, som skolelæreren også ordnede. I 1918 blev der pillet aks på de afhøstede marker, og de blev vejet i skolen, og de, der havde pillet flest, fik præmie. Der findes et billede af det. Det var det år, jeg begyndte at gå i skole om efteråret; men jeg har en søster, der er med. De, der pillede aks, fik dem selv med hjem. Det var alle en konkurrence.

Arved Larsen startede også noget i lighed med "de 4 H", hvor børn dyrker have og har dyr. Vi havde det jo alle, så vi kunne få en plet have hjemme hos os selv. Der blev så udvalgt gerne et par stykker fra den store klasse, som gik sammen rundt og bedømte haverne. Dette skete i skoletiden, og vi fik karakterer efter, hvor fine vores haver var. Den 26. september (Chr.X's fødselsdag) var der udstilling i skolestuen med vores høst. Der var store hvidkålshoveder og græskar, fine blomster og meget mere, og så var der også dyr, som var vores. Det var især kani-
ner og høns. Vi kunne også gennem skolen få ægte rugeæg og selv få ruget kyllinger. Jeg havde engang "brune Italien" med en meget stor flot hane, og min søster havde

Aksplukkere, Mosede skole 1917.

I Greve lokalhistoriske arkiv findes billedet herunder, forsynet som det ses med oplysning om, hvad det forestiller.

Billedet er taget i skolestuen og viser en af de aktiviteter, lærer Arved Larsen satte i gang.

Børnene samlede aks på markerne efter høst, og det indsamlede korn blev vejjet. Et håndskrevet skilt, der ses bagest på bordet har, hvad der ikke kan ses af denne gengivelse, teksten: "Vi har samlet 1800 pund aks i efterhøst".

Børnene fik selv deres høst med hjem til de mindre husdyr, som mange af dem havde.

nogle flotte sorte høns. Jeg havde også engang en stor flot gase på udstillingen, og jeg husker stadig, at jeg fik et fint stort glansbilledalbum med billeder i for den gase. Vi havde nemlig mange gæs hjemme, og dem måtte jeg vogte på stubmarkerne om efteråret. Der var somme-tider omkring 100 stk, og de var svære at holde styr på.

Men tænk på alt det arbejde med at rydde skolestuen og få den gjort ren igen - men det tænkte vi ikke på dengang.

Så var der vores juletræ. Der var vel nok en forældre-komitē, men det var skolelæreren, der stod for det, og det var jo hele huset, de åbnede for os. Vi var mange, når både forældre og små søskende var med, og det jule-træ, synes jeg stadig, er det mest højtidelige, jeg har oplevet. Vi fik små julegaver og godter, og så havde hver familie madkurve med, og altsammen kom på store fade og blev blandet, og vi syntes, det var meget "flot smørre-brød". De voksne fik så kaffe, og vi fik sodavand. Først dansede vi om træet, så blev pynten taget af, den skulle jo bruges igen, og så dansede vi - både børn og voksne. Ja, nogle af fædrene spillede kort inde på lærerens kon-tor. - Hvor vi dog altid glædede os til det juletræ.

Så kom fastelavnen - ja, det var også lidt anderledes end andre steder. For det første blev der altid "løbet fastelavn" lørdagen før, og det var for at ellers kom de op at slås med "Greve-drengene", når de kom ud, hvor skoledistrikterne stødte sammen. Her kunne de jo let komme til at gå lidt ind de forkerte steder. Der har al-

tid været "krig" mellem drengene fra Greve og dem fra Mosede - måske stammer det fra den tid, da Mosede-drengene gik i skole i Greve. Det var imidlertid altid sådan, at "greverne" tævede "mosederne".

Det var jo kun drengene, der "løb fastelavn" dengang, siden ved jeg nok, pigerne begyndte at gå med; men det var efter Arved Larsens tid. Drengene var alle pyntet ens, de havde hvidt tøj - i hvert fald hvid skjorte - med et rødt "ordensbånd" og så helt oversyet med kulørte papirrosen. Det var jo æg, de fik. De sang: "Det er jo æg, vi sjunge for". Jeg kan desværre ikke huske den, men den er måske til at finde.

Når de så kom hjem til skolen, blev æggene afleverede til skolelæreren, og så ordnede han det. Vi fik gerne to gilder - både fastelavnsmandag og lørdagen efter, og vi fik kakao og fastelavnsboller. Det lavede fru Larsen, og så havde vi to musikanter, det var Valdemar Olsen og Oluf Andersen. Det var altså utroligt, at de æg kunne give til alt det - og så var der gerne, så vi kunne få musik til et eksamensbal.

Ja, så kom eksamen, og det var også en festdag. Den dag havde vi sko på, og ikke træsko, og den "nye" kjole, og ikke forklæde på, det havde vi piger ellers altid. Vi havde heller ikke rygsækken med, for vi skulle kun have vores læsebog og salmebogen, og dem havde vi et stort lommetørklæde bundet om, og så havde vi fået en 25-øre til at "snolde" for. Det var jo utænkeligt til hverdag.

Denne dag fik vi også lov til at løbe uden for plankeværket, så da vi var færdige i skolen, legede vi i hele byen. Vi legede gerne "skjul"; men det var svært at finde nogen, når der var seks gårde og nogle huse. Men alene det, at vi måtte løbe overalt, var jo en svir, og om aftenen blev skolestuen ryddet, og spillemændene kom, og vi dansede hele aftenen.

Spillemændene Valdemar Olsen og Oluf Andersen boede begge ved Greve Strand. Valdemar Olsen i villa "Pax" i nærheden af, hvor senere Greve Bio blev bygget, og Oluf Andersen boede nær ham. Olsen var tømremester, han spillede violin, og Andersen spillede på mandolin. De spillede flere gange på skolen. Af de melodier, jeg husker, de spillede, var "Den toppede høne", "Sekstur" og "Per-vals".

Så kom sommeren, og sommetider havde vi udflugter, hvor alle de, der havde heste og vogn kørte. Vi var sommetider en halv snes vogne fuldt læsset. Her var elevernes familier-med, og vi havde madkurve med og flag, og der var feststemning. Vi kørte for det meste langt, da vi jo havde lidt langt til skovene her. Det var jo Lellinge og Boserup, der var de nærmeste. En gang var vi også på Køge museum.

Vi havde jo først sommerferie i august, for det var høstmåned, og vi skulle hjælpe til i høsten, som vi alle måtte, hvis forældre havde jord.

Arved Larsen.

Jeg har tit tænkt på, at det var utroligt, at een lærer kunne klare alt dette 6 dage om ugen, og så 7 årgange, 3 - 4 hver dag, og den respekt vi havde. Jeg har aldrig hørt eller set, at Arved Larsen har brugt spanskrøret. Det blev kun brugt som pegepind, og jeg har kun set een gang, han har givet en lussing, og det husker jeg tydeligt. Det var en af de store drenge, der sagde: "Du kunne jo hørt efter, hvad jeg sagde første gang."

Ja, jeg må stadig tænke på, at een lærer skulle klare alle fag og alle årgange. Han havde jo også et landbrug, stedet "Holmager". Der havde han dyr. Jeg husker heste og køer. Køerne - en 3-4 stykker - kom om vinteren ned i stalden ved skolen, og der har jeg tit set ham muge kostalden i et frikvarter. Nu bagefter forstår jeg ikke, hvordan han var i stand til at passe både skolen og et landbrug.

Slutning.

Ja, alt det, jeg her har fortalt, lyder måske nok lidt naivt for nutidens børn. Men jeg synes, jeg havde en god skoletid, og jeg græd da også, da jeg gik hjem den sidste dag. Min skoletid var jo også en brydningstid. Det var lige efter første verdenskrig, og der var store svingninger i priser og alt ting, og vi levede jo med i det hele. Hjemme fulgte vi med i alt arbejde og vidste om alt, hvad der foregik, og i skolen blev alting jo også drøftet - om priser, om høsten, om politik og meget andet.

Når jeg idag ser de store, meget flotte skoler, tænker jeg: "Mon børnene i dem har en rigere skoletid, end den jeg har haft? " - Jeg tvivler.

Gudrun Jensen

Efterskrift.

Gudrun Jensen er født i 1911 som nr. 2 af ialt 4 søskende på en gård, der indtil for få år siden lå, hvor nu Nældebjergvej munder ud i Holmeagervej. Det var en gård på 20 tdr. land - opstået ved udskilning af jord fra matr. nr. 8 af Greve by.

Også Gudrun Jensens far, Ole Olsen, var født på denne gård. Hans far, der var fra Karlslunde, havde 2 brødre og en søster, som alle blev godt gift og kom til at sidde på gode gårde, mens han selv blev gift med en fattig pige. De fik derfor af hans forældre hjælp til køb af 20 tdr. land jord, hvorpå gården, der skulle blive Gudrun Jensens fødehjem, blev bygget i 1876.

Gudrun Jensens mor stammede fra Karlstrup, hvor hun var datter af en kalkværksarbejder.

Indtil sit 16.år var Gudrun Jensen hjemme hos forældrene. Hun tog derefter tjeneste på en gård i Ishøj, hvor hun traf sin tilkommende mand, Poul Jensen, der stammer fra Vassingerød ved Farum. De blev viet 1. maj 1932 i Greve kirke, og bosatte sig i en lille ejendom i umiddelbar nærhed af hendes fødehjem. De fik her 3 tdr. land samt andre 7 tdr. land, der lå op til deres ejendom, og som hun fik i medgift. På denne lille ejendom havde de, som man havde det tidligere, forskellige dyr. Der var 4-5 køer, grise, gæs, ænder og et hundrede høns og kyllinger. De dyrkede en del havesager, bl.a. jordbær, og havde afsæt-

Gudrun Jensens fødehjem.

På modstående side ses et udsnit af et udstykningskort, udfærdiget ved udstykningen af jorden fra Gudrun Jensens fødegård.

Gården ses som et 4-længet gårdsanlæg, der ligger helt ud til den da endnu ikke anlagte Nældebjergvej, hvis forløb, mundende ud i Holmeagervej anes.

Umiddelbart på den anden side af Nældebjergvej ses den lille ejendom, Gudrun Jensen og hendes mand startede med som deres første hjem. Det er matr.nr. 58 a.

Efter kortet at dømme ser det ud, som om det har været tanken, at Holmeagervej skulle have heddet Jens Kristiansvej efter fisker Jens Kristian Jensen, Mosede.

Herunder ses en gengivelse af et postkortfoto af den da endnu ikke udstykkede gård. Bag på kortes ses påskriften: "Ole Olsens Ejendom - nu udstykningen, Grundejerforeningen Hedebo".

ning af jordbær og kyllinger til landliggerne ved stranden om sommeren. i 1933 fik de 33 kr for deres første slagterigris, der afsattes til Køge slagteri.

Under krigen - 2. verdenskrig - kørte Poul Jensen dagligt til Københavns grønttorv - nuværende Israels Plads - med grøntsager. Han kørte derind med en enspænderhestevogn, og havde foruden egne produkter også varer med for naboer. Det var med at komme tidligt op, idet han skulle være på torvet kl. 6.

i 1945 - den dag, da andelsmejeriet "Korskilde" brændte - købte Gudrun Jensen og hendes mand en gård på 20 tdr. land for enden af Skovbovej, "Nordmarksgården", som de flyttede ind på i 1947 og havde til 1968, hvor de flyttede til deres nuværende hus på Greve Landevej 124.

På "Nordmarksgården" havde de landliggere boende. De lejede 3 dobbeltværelser ud til såkaldt bondegårdsferie, hvor hun havde gæsterne på fuld kost.

Æggevisen.

I forbindelse med omtalen af fastelavnen på skolen, nævner Gudrun Jensen drengenes sang for æg med linien "Det er jo æg, vi sjunge for". I Greve lokalhistoriske arkiv har man en afskrift af en "Æggevisen". Visen siges at være sunget forskelligt i de forskellige landsbyer; men versionen i lokalhistorisk arkiv er, siger Gudrun Jensen, identisk med den, man sang i Mosede.

Vi gengiver her visen og modtager gerne rettelser eller

andre versioner:

Æ G G E V I S E N

I hver Mands Gaard, i hver Mands Hus
gaar vi nu ind i Dag;
det er jo Æg, vi synger for,
Faldera, ja synger for,
til vores Gildeslag.

Og jeres Piger vi beder med
alt til vort Gildelag,
og vi skal rigtig more dem,
Faldera, ja more dem,
til de gaar hjem i Seng.

Nu har vi væ't her længe nok,
Forretning har vi gjort,
saa siger vi Farvel og Tak,
Faldera, Farvel og Tak -
Saa gaar vi videre fort.

Mosedede skole.

Mosedede skoles historie er kort refereret i "Greve og Kildebrønde sognes historie", hvortil interesserede henvises. Imidlertid skal der her - meget kort - nævnes nogle få træk af skolens historie:

Før 1875 var der ingen skole i Mosede, der var delt mellem Greve og Karlslunde sogne, således at børnene alt efter, hvilken side af landsbygaden de boede på, gik i Karlslunde eller Greve skole. Utilfredshed hermed gennem mange år resulterede i, at beboere i landsbyen lod bygge en friskole - Mosede skole - der stod klar til indvielse 8. september 1875.

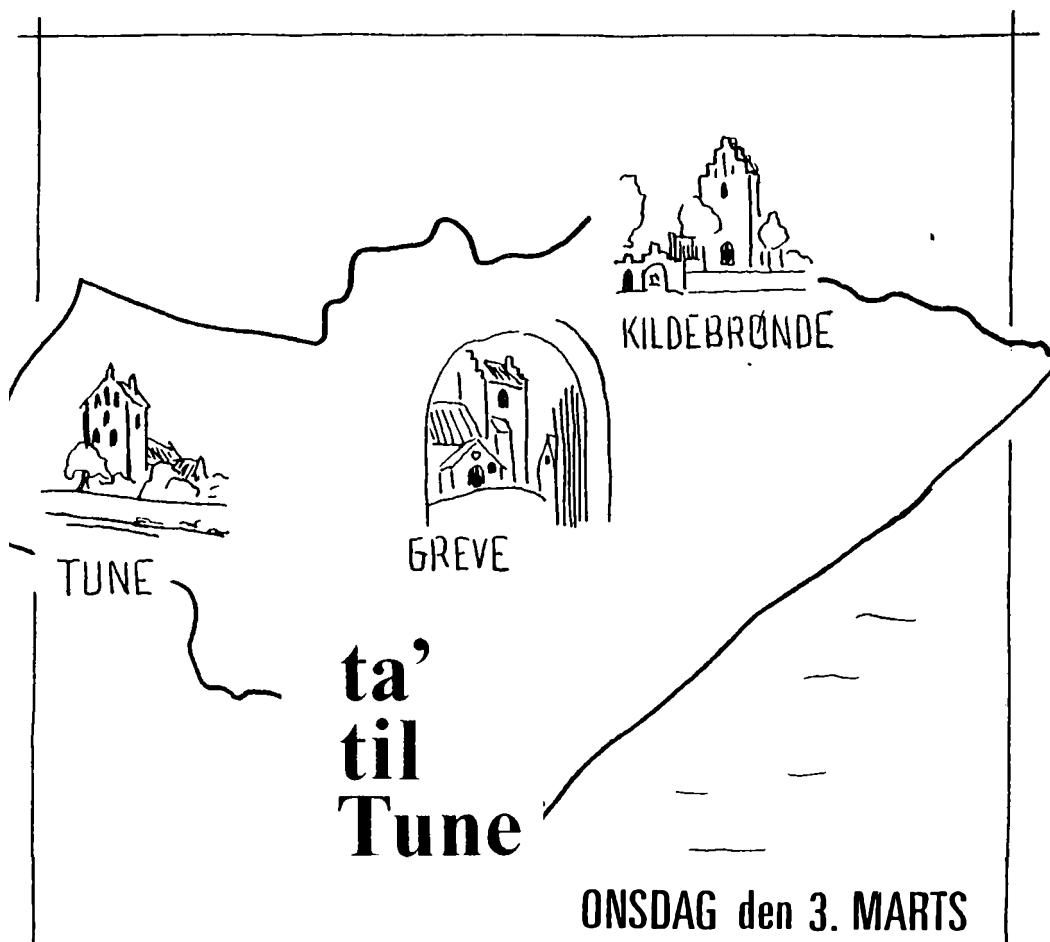
Allerede i 1891 solgte ejerne skolen til Greve-Kildebrønde kommune efter, at der havde været en del besværligheder med driften af skolen, besværligheder, som opstod efter, at skolens første lærer, friskolelærer Rasmus Larsen, havde virket fra 1875 til 1888.

Nogle år efter kommunens overtagelse af skolen tiltrådte Lars Arved Kristian Larsen som lærer ved skolen. Det var i 1904, hvor han iøvrigt vendte tilbage til sit barndomshjem, idet han var født på Mosede skole som søn af friskolelærer Rasmus Larsen, og han virkede på skolen til 1928, hvor han gik på pension på grund af dårligt helbred. Arved Larsen var Gudrun Jensens lærer i hendes tid i Mosede skole.

GREVE LOKALHISTORISKE FORENING

MEDDELELSE NR. 24

FEBRUAR 1982

AKTIVITETSAFTENERNE.

Siden den 12. november har en trofast kerne af lokalhistorisk forenings medlemmer mødt frem til aktivitetsaftenerne i lokalhistorisk arkiv. Her bliver der arbejdet livligt med bl.a. identificering af fotos og "oversættelse" af håndskrevne dokumenter, som er indleveret til arkivet.

Som et afslappende punktum for aftenerne er der fælles kaffebord.

Har du lyst til at være med, så mød op. Det foregår hver den 2. og 4. torsdag i måneden fra kl. 19.00 i Greve lokalhistoriske arkiv.

KONTINGENT FOR 1982.

Foreningens kasserer, Birte Nielsen ser med forventning den nærmeste fremtid i møde.

For ikke at skuffe kassereren beder vi medlemmerne snarest benytte det vedlagte giroindbetalingskort til indbetaling af årskontingentet, der fortsat er så lavt som 35 kr. For at lette kassererens arbejde, har vi overladt opkrævningen til Multi-data, hvilket er grunden til de anderledes giro-kort.

KARLSLUNDEBOGEN.

Lærer V. Mortensens bog om Karlslunde sogn, der udkom sidst i 30'erne er en meget efterspurgt sognebeskrivelse, som er vanskelig at opdrive. Greve lokalhistoriske forening arbejder for tiden seriøst om at få overladt tilladelse til en genudgivelse fra lærer Mortensens efterkommere, der besidder ophavsretten.

Genudgivelse i 1982?

Landsbyen Tune gennem tiderne

Hermed indbydes til

LOKALHISTORISK AFTEN

ONSDAG den 3. MARTS 1982 kl. 19.30

i TUNE SKOLE, TUNE.

Tidligere sognerådsformand JOHANNES
HANSEN, der er indfødt "tuneser" vil
fortælle om sin by, landsbyen Tune.

Der vil være mulighed for at købe
kaffe med brød til en pris af kr. 8,00.

EN DATERINGSOPGAVE.

For nylig fandt vi på gulvet i vor stue et flere gange sammenfoldet, gulnet stykke avispapir. Der synes kun at være én forklaring på dets pludselige tilstedeværelse; det må være faldet ud fra et skrivebord, hvor det sikkert har været skubbet ind for at hindre knirken fra bordpladen eller lignende. Skrivebordet er et arvestykke, jeg tydeligt erindres fra mine barndomsbesøg på Lolland.

Papirslappen er adskillige år gammel, det kan ses umiddelbart, og en nærmere datering var nærliggende at gå i gang med, beskæftiget, som man er med lokalhistorie.

Papirslappen er gengivet, for den enes sides vedkommende, til højre herfor, og vi stiller spørgsmålet: Fra hvilken dag er avisen, som stumpen stammer fra. Ugedag samt dag måned og år ønskes oplyst.

Ud over fornøjelsen ved at løse opgaven vil vi som yderligere incitament til at gå i gang udsætte et eks. af "Greve og Kildebrønde sognes historie" som præmie. Såfremt der fremsendes flere rigtige løsninger, vil der ved tildelingen af præmien blive lagt vægt på oplyste begrundelser for resultatet, og skulle sådanne ikke været givet vil lodtrækning blive foretaget. Løsninger sendes til:

Greve lokalhistoriske forening,
Stolpeager 69, 2670 Greve Str.

Spørgesestoget

Kl. 6.15 og 8

C. 25 85 fra 4

Berlins Erobring

Fodboldkamp

30 - 3.10: C. 32 21

5 - 6.40: C. 32 22

0: C. 32 23 fra Kl. 10

Ark i Lænker

Udvalgte 5 Besættelses-

Methling

Kl. 10

Udvalgte. Kom præcis!

26 55

Halfway House

Den nyeste Film

ISAY

Tif. 15 10 fra 10

Infet Forsalg

7-8 Børn 75 Ore

Uge Tif. 15 83 fra 10-4

Olds Jule-Show

- 2. Anders And som

Den tapre Skjædder.

5. Tre smaa Grise. -

Uge 217, Kl. 6 og 8

.500 fra 4

Chicago

ve

3. 42 02 fra Kl. 12

.30 3. Uge!

Ud fra Dybet

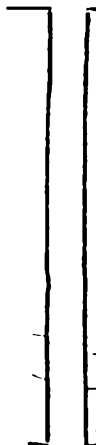
1. Approaches

4: C 40 12

6: C 40 13

7.45: C. 40 14

Med Eva

OM MOSEDE FORTET.

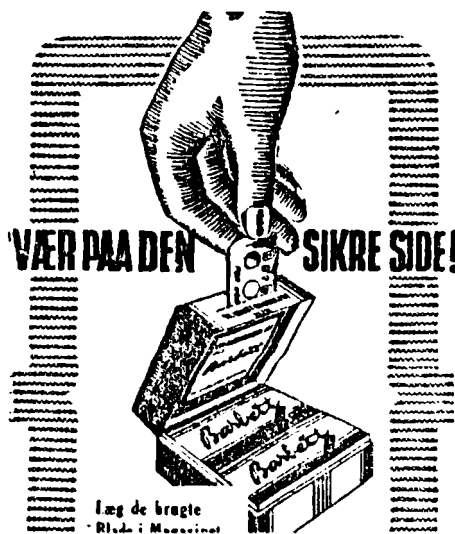
Ganske få dage før fundet af den stump avis-papir, der er omtalt på midtersiderne, talte vi i lokalhistorisk arkiv om, at det er forbavsende, at man i arkivet praktisk talt intet materiale har om Mosede Fortet. Ved et besynderligt trøf viste det sig nemlig, at avisstumpen på den ene side havde en del af en artikel om nogle tyske fangers flugt fra Mosede Fortet. De flygtede fanger var, oplyses det, farlige personer; flere af dem var flere gange straffet for tyveri, røveri og vold. Mange sommerhuse ved Mosede var blevet gennemført af politifolk i forbindelse med jagten på de undvegne, hvoraf 9 stadig var på fri fod.

De to fangne Tyskere blev i Gaar ført tilbage til Mosede-Lejren.

Hele Dagen i Gaar gik Jagten paa de øvrige Undvegne videre. Ialt er endnu 9 Mand paa fri Fod, idet man fortsat mangler tre af dem, der flygtede i sidste Uge.

Overfor B. T. meddeler Hæren i Dag, at Bevogtningen af Mosede Fortet er effektiv, og at der allerede i Gaar er blevet sendt yderligere Vagthold til Lejren. Afspærringerne omkring Lejren bestaar af tre Rækker højt Pigtraad, og der er baade Mæskingeværreder og Lyskastertaarne. Der foretages store Patruljeringer i Terrænet.

Det oplyses endvidere, at alle Tyskere, der anbringes i Mosede-Lejren, maa betragtes som farlige Personer. Flere af dem er flere Gange straffede for Tyveri, Røveri og Vold, og man maa formode, at de fortsætter med deres Tyverier for at kunne klare sig. Mange Sommerhuse ved Mosede blev i Gaar gennemført af Politifolk med

Herover: Fragmentet af avisartiklen om de undvegne fanger.

Bronzealder-urne fundet i papkasse

Før nedrivningen af Langagergård i Karlslunde fik Greve Lokalhistoriske Arkiv mulighed for at gennemgå gården for at se, om der var ting, der kunne indgå i arkivets samlinger. Under dette arbejde blev der på loftet over hovedbygningen - helt ude under tagskægget - fundet en papkasse, der ved nærmere eftersyn viste sig at være en urne.

Museumsinspektør Helge Nielsen, Køge museum, blev straks tilkaldt, og urnen, med sit indhold af brændte ben, er nu undersøgt og restaureret på museet og vurderet til at stamme fra yngre bronzealder, det vil sige ca. 1000-500 før Kristi fødsel.

Ved oplysninger fra forskellige side blev det opsporet, at urnen er en del af et fund, som blev gjort ved en privat udgravning i 1922 på »Jernen« ved Karlslunde Strandvej ud for det nuværende nr. 82.

Køge museums inspektør tilbageleverede urnen til Greve kommune ved en lille højtidelighed mandag formiddag i Greve Lokalhistoriske Arkiv. Urnen blev af Helge Nielsen

Formanden for »Hugo Aarslev-Nielsens fond«, tidligere amtsrådsmedlem Frode Hansen, får overdraget urnen af museumsinspektør Helge Nielsen, Køge.

udleveret til formanden for «Hugo Aarslev-Nielsens fond», tidligere amtsrådsmedlem Frode Hansen, der herefter overgav den til arkivleder Georg Gregersen, som midlertidigt vil opbevare den, indtil den - sammen med andre andre indsamlede museumsgenstande - kan finde sin endelige plads i det kommende egnsmuseum.

Håber på museum

Frode Hansen betegnede ved højtideligheden urnen som et klenodie og fastslog, at den er det ældste fund i Greve kommune til dato. Han gav udtryk for håbet om, at planerne om museet, der er stillet i udsigt, snart må tage lidt mere hånd-

gribeligt form, idet han betegnede det som en synd og som noget uopretteligt, hvis der ikke tages affære i tide.

- En kreds af mennesker her i Greve arbejder meget seriøst med disse ting, og vi kunne snart ønske os lidt fastere rammer omkring arbejdet, sagde Frode Hansen, der glædede sig over, at man har et godt arkiv.

Han beklagede, at hverken borgmester Knud Erik Ullerichs (kons.) eller kulturelt udvalgs formand, Elsebeth Eivsvang (kons.), på grund af andre møder var i stand til at være til stede.

Helge Nielsen sagde, at man hidtil har savnet fund fra oldtiden i Greve-området, men han mente, at dette efterslæb vil

kunne indhentes ved en aktiv indsats i området. Han opfordrede befolkningen til at komme med informationer til de mennesker, der laver undersøgelserne i forbindelse med udgravningerne, og han sagde, at det er museets agt nøje at ville følge arbejdet med den kommende naturgasledning gennem området, hvilket bl. a. kan give håb om, at bopladser m. v. afdækkes.

Om urnen sagde han, at der ikke er fundet gravgaver i den, men at den til gengæld indeholder rester af brændte ben fra begravelsen for omkring 3000 år siden - dengang, da ligbrændingen lige havde vundet indpas.

pimo

DAGBLADET

9/2 1982

Med glæde har vi gennem årene Greve lokalhistoriske forening har eksisteret, konstateret en interesse for i lokalpressen og ikke mindst DAGBLADET, Roskilde at orientere om foreningen og dens aktiviteter.

Senest DAGBLADET orienterede om lokalhistorie i Greve, var ved tilbageleveringen til lokalhistorisk arkiv af en bronzealderurne, som Køge museum har haft til undersøgelse.

Vi har tilladt os at gengive DAGBLADETS artikel, som det ses her foran.